

CONCLUSIONS JORNADA XARXA CB (JULI PALOU- UB)

Aprendre avui, aprendre amb sentit

1. ANEM A L'ESCOLA PER APRENDRE

La institució escolar és un lloc privilegiat per contrastar i sistematitzar l'aprenentatge. L'escola no ha de basar-se en la curiositat dels alumnes, sinó que ha de generar interès per allò que considerem que és important aprendre. Si aprendre és interactuar amb el món, hi ha el perill que l'escola subordini l'alumne al món o el món a l'alumne. L'escola que volem no fa subordinacions, sinó que genera interaccions interessants.

2. APRENTATGE I AVALUACIÓ ESTAN VINCULATS

Aprenentatge i avaluació competencials estan íntimament lligats i són complexos. Activitat i acció no són el mateix. El conjunt d'accions fa una activitat i l'activitat sempre és complexa. Un projecte inclou activitats complexes que necessiten estratègies i instruments d'avaluació complexos, per ajudar l'alumne a regular allò que està aprenent. Fent un símil entre aprenentatge i joc, el docent comparteix amb l'alumne les regles del joc i s'espera que l'alumne desplegui estratègies guanyadores, que jugui per a guanyar. I després caldrà regular i institucionalitzar el saber d'aquest joc. El paper del docent té dos trets característics: reticència i perlocució. Reticència vol dir no aportar d'entrada tota la informació que ja sap. El bon mestre calla molt. Perlocució significa promoure comportaments, maneres de fomentar l'aprenentatge, més que aportar informacions.

3. NO PENSEM EN AULES; PENSEM EN ENTORNS

Cal tendir a pensar en els entorns com a espais d'aprenentatge, més enllà de l'aula. Això implica ampliar la idea de "coneixements previs" i fixar-se també en els entorns d'aprenentatge en què estan vinculats els alumnes perquè en funció d'aquests entorns entendrem els seus sabers inicials. Al costat de la dimensió espai, hi ha la dimensió temps. Els canvis necessiten cultura de centre i temps, i tant els equips docents com els alumnes també reclamen el seu temps, no per pensar sinó per reflexionar, és a dir, per pensar el que pensem.

4. TOTA TRANSFORMACIÓ HA DE SER FONAMENTADA, HORITZONTAL I SOSTENIBLE

No és possible una transformació educativa si no es compleixen tres requisits: fonamentació, horitzontalitat i sostenibilitat. Qualsevol canvi ha d'estar fonamentat en marcs conceptuals nous i diferents que expliquin la realitat d'una altra manera, ha de ser compartit dins un marc horitzontal i ha de ser sostingut en el temps. Altrament, serà una cosa passatgera, un foc d'encenalls.

5. CAL TENIR PRESENT EL SENTIT QUE DONEN ELS ALUMNES A L'APRENTATGE

Cal tenir present el sentit que els alumnes donen a allò que els estem plantejant i això depèn dels seus coneixements previs i del context en què els han creat. Ningú no és únic i original però tothom es singular. Cada alumne interioritza el que aprèn dins la seva singularitat i cal estar-ne al cas. La literatura en diu el “problema de devolució”: el sentit que l'aprenent dona al problema que li estem plantejant no és el sentit que li donem nosaltres.

6. L'AULA HA DE SER UN ESPAI DE DESESTABILITZACIÓ DEL SABER

Un docent no sap què vol dir desestabilitzar-se si no s'ha desestabilitzat algun cop, de la mateixa manera que no pot ensenyar a treballar en equip si no sap treballar en equip. Aprenem perquè ens desestabilitzem davant de preguntes que ens treuen del lloc on érem. El que hem de crear és la “zona de comprensió compartida” per crear ponts, per mitjà de la mediació cognitiva, entre on se situen els alumnes i allà on els volem portar. També és una mediació lingüística cap endins (un mateix) i cap enfora (compartint amb els altres). No totes les converses generen coneixement i no sempre treballant en grup es genera coneixement. Primer hem d'ensenyar els alumnes a treballar-hi. Les converses acumulatives o disputatives no generen coneixement; les que realment en generen són les exploratòries. Per participar en una conversa exploratòria hi ha un punt clau: he de poder pensar d'entrada que l'altre pot tenir raó. Si no parteixo d'aquest punt, no és possible el diàleg o conversa.

7. L'APRENTATGE SORGEIX DEL CONTRAST DE MIRADES

La mediació també ha de ser relacional. No es tracta d'arribar a un consens: aprenem perquè un altre no pensa com jo, perquè pensa diferent i és en aquest contrast de mirades quan es genera coneixement. Aprenem perquè pensem contra el que pensem; altrament, no pensem. Quan penso contra el que penso, és quan penso; si no, em quedo allà on era. No hi ha adaptació al saber, sinó que sempre hi ha apropiació del saber i un alumne s'apropia del saber quan està implicat i s'implica en activitats que tenen sentit.

Barcelona, 8 de juny de 2019

